

**UCHWAŁA Nr XVIII / 115 / 2016
RADY POWIATU ŁAŃCUCKIEGO
z dnia 27 czerwca 2016 r.**

**w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób
Niepełnosprawnych w Powiecie Łąncuckim.**

Na podstawie art.12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814) oraz art. 35 a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2011 r. nr 127, poz. 721 z późn. zm.)

RADA POWIATU ŁAŃCUCKIEGO UCHWAŁA, CO NASTĘPUJE:

§ 1. Uchwala się „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Łąncuckim” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łąncucie i Kierownikowi Powiatowego Urzędu Pracy w Łąncucie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Łąncuckiego

Stanisław PANEK

**POWIATOWY
PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W POWIECIE ŁAŃCUCKIM
NA LATA 2016 – 2020**

ŁAŃCUT, KWIECIEŃ 2016

Spis treści

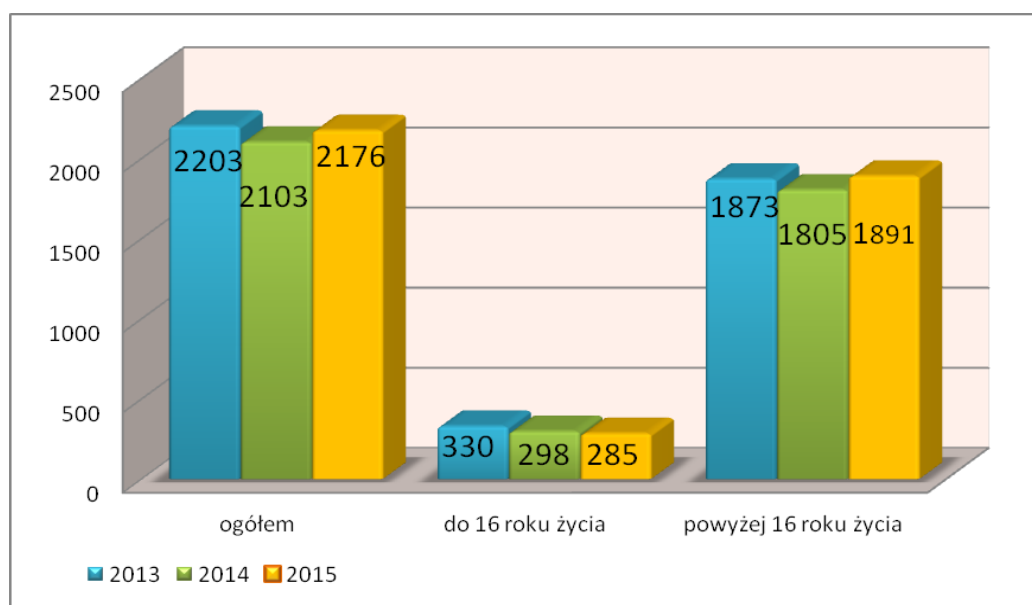
I.	CHARAKTERYSTYKA ZBIOROWOŚCI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	2
	LICZBA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE ŁAŃCUCKIM.....	2
	STRUKTURA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZE WZGLĘDU NA PŁEĆ.....	2
	STRUKTURA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH WEDŁUG STOPNIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI ORAZ PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	3
	STRUKTURA WIEKOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	7
	INSTYTUCJONALNE FORMY DZIAŁAŃ W ZAKRESIE REHABILITACJI I PRZESTRZEGANIA PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	8
	INSTYTUCJE NA TERENIE POWIATU ŁAŃCUCKIEGO DZIAŁAJĄCE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.	12
	AKTYWIZACJA I REHABILITACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	17
	<i>Usługi i instrumenty rynku pracy służące rehabilitacji zawodowej niepełnosprawnych realizowanych przez PUP Łańcut.....</i>	<i>18</i>
	<i>Działania PUP Łańcut w obszarze aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.....</i>	<i>19</i>
II.	CELE POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	22
	CEL GŁÓWNY	22
	CELE SZCZEGÓŁOWE	22
	SPOSÓB REALIZACJI CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH:	22
	ADRESACI PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	34
	REALIZATORZY PROGRAMU	34
	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	35
	CZAS REALIZACJI I ZASIĘG PROGRAMU.....	35
	MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	35
III.	SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	37

I. Charakterystyka zbiorowości osób niepełnosprawnych

Liczba osób niepełnosprawnych w Powiecie Łańcuckim

W polskim prawodawstwie istnieją różne systemy orzecznictwa, jedna osoba może mieć orzeczoną niepełnosprawność jednocześnie w kilku systemach orzekania. W przygotowaniu programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych uwzględniliśmy dane o osobach niepełnosprawnych z Powiatowego Zespołu Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności. Na podstawie tych danych liczba wydawanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności w latach 2013 – 2015 jest zbliżona do siebie i waha się od 2 103 wydanych orzeczeń o niepełnosprawności w 2014 r. do 2 203 wydanych orzeczeń w 2013 r. Liczba wydawanych orzeczeń wśród osób powyżej 16 roku życia w latach 2013 – 2015 wynosiła odpowiednio 1 873 orzeczeń w 2013 roku, 1 805 orzeczeń w 2014 r., natomiast w 2015 r. wydano 1 891 orzeczeń. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia w latach 2013 – 2015 stopniowo zmniejsza się. Najwięcej zostało wydanych w roku 2013 tj. 330 orzeczeń, w 2014 r. wydano 298 orzeczeń, a w 2015 r. liczba wydanych orzeczeń dla osób do 16 r. życia była na podobnym poziomie (zmniejszyła się o 13).

Wykres 1 Liczba wydanych orzeczeń w Powiecie Łańcuckim w latach 2007-2009

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Struktura osób niepełnosprawnych ze względu na płeć

W wydawanych orzeczeniach o niepełnosprawności poniżej 16 roku życia przeważają chłopcy. Udział tej grupy stanowi około 60 % w 2013 r. wydano 196

orzeczeń dla chłopców a 134 dla dziewczynek, natomiast w 2014 roku wydano odpowiednio 181 orzeczeń dla chłopców i 117 dla dziewczynek. W kolejnym roku różnica pomiędzy chłopcami i dziewczynkami zmniejszyła się. Chłopcy stanowili 56% (159 wydanych orzeczeń), a dziewczynki 44% (126 orzeczeń).

Wśród orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (powyżej 16 roku życia) przeważają mężczyźni. W 2014 r. mężczyźni stanowili 51 % (926 osób), a w 2015 r, 52 % (991 osób), natomiast kobiety stanowią 48% (879 osób) w 2014 i 49 % (900 osób) w 2015 r. W 2013 r. lekką przewagę wśród wydanych orzeczeń powyżej 16 roku życia stanowiły kobiety 51% (947 kobiet a mężczyźni 926).

Tabela 1 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności powyżej 16 r. ż. oraz liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności do 16 r.ż. w latach 2013 – 2015

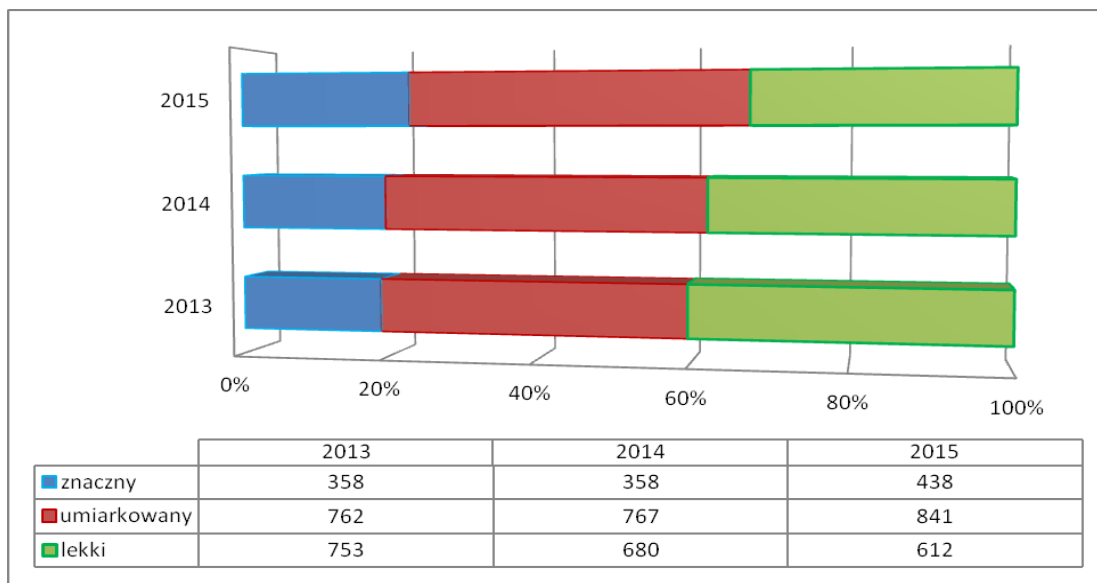
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
	Powyżej 16 roku życia		Do 16 roku życia	
2013	947	926	134	196
2014	879	926	117	181
2015	900	991	126	159

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Struktura osób niepełnosprawnych według stopnia niepełnosprawności oraz przyczyny niepełnosprawności

Wśród niepełnosprawnych zamieszkujących Powiat Łańcucki przeważają osoby posiadające orzeczenie o umiarkowanym (43%) bądź lekkim (37%) stopniu niepełnosprawności. Natomiast osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności stanowią ok. 21 % ogółu niepełnosprawnych.

Wykres 2 Liczba osób niepełnosprawnych według stopnia niepełnosprawności w Powiecie Łańcuckim w latach 2013-2015

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Osoby powyżej 16 roku życia najczęściej mają orzeczoną niepełnosprawność ze względu na upośledzenie narządu ruchu (05-R – 35 % przypadków wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności). Następnymi w kolejności przyczynami wydawanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności są: choroby psychiczne (02-P – 15,6%), choroby układu oddechowego i krążenia (07-S – 12,9%), choroby neurologiczne (10-N – 12,3%) oraz inne w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego (11-I). Poniżej 4 % wydanych orzeczeń przyczynę niepełnosprawności stanowią takie jak: zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (03-L – 3,8 %), choroby narządu wzroku (04-O – 3,2%), upośledzenie umysłowe (01-U – 2,4 %), choroby układu pokarmowego (2 %), epilepsja (06-E – 1,8%), choroby układu moczowo-płciowego (09-M – 1,3 %) oraz całościowe zaburzenia rozwojowe (12-C – 0,1%).

Wśród osób niepełnosprawnych z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności najczęściej orzeczoną przyczyną niepełnosprawności są: choroby układu neurologicznego (10-N – 28,6 %), inne schorzenia (11-I – 19,5%), dysfunkcje narządu ruchu (05-R – 16,1%), choroby układów oddechowego i krążenia (07-S – 15,6%) a piąte w kolejności są choroby psychiczne (02-P – 10,4%). Inaczej przedstawiają się przyczyny niepełnosprawności wśród osób z umiarkowanym i lekkim stopniem niepełnosprawności. Pierwsze czy przyczyny wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności stanowią: dysfunkcje narządu ruchu (05-R), w przypadku stopnia umiarkowanego 35 % a w przypadku stopnia lekkiego 44,8%, upośledzenie umysłowe (02P – umiarkowany 16,5 %, lekki 17,4 %), choroby układów oddechowego i krążenia (07-S umiarkowany 14,4 %, lekki 9,7 %).

Dzieci do 16 roku życia mają wydawane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności najczęściej z powodu chorób układu oddychania i krążenia (21 %),

w dalszej kolejności z powodu chorób neurologicznych (10-N – 16,4 %) oraz innych chorób (11-I-14,1%). W przypadku dzieci do 16 roku życia , częściej niż u innych osób niepełnosprawnych , orzekana jest niepełnosprawność z powodu całościowych zaburzeń rozwojowych .

Tabela 2 Liczba wydanych orzeczeń ze względu na rodzaj niepełnosprawności i stopień niepełnosprawności w latach 2013 - 2015

		Osoby powyżej 16 roku życia				Osoby do 16 roku życia
		Stopień niepełnosprawności			Razem	
		znaczny	umiarkowany	lekki		
01-U upośledzenie umysłowe	2013	3	26	21	50	19
	2014	5	19	19	43	19
	2015	9	18	11	38	16
02-P choroby psychiczne	2013	36	133	105	274	36
	2014	40	119	130	289	10
	2015	45	139	123	307	8
03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	2013	5	25	59	89	15
	2014	5	12	45	62	15
	2015	6	17	39	62	20
04-O choroby narządu wzroku	2013	3	39	19	61	18
	2014	5	31	16	52	16
	2015	10	34	21	65	13
05-R upośledzenia narządu ruchu	2013	51	241	325	617	14
	2014	60	285	321	666	16
	2015	76	320	271	667	19
06-E epilepsja	2013	1	9	24	34	12
	2014	1	18	22	41	15
	2015	0	12	16	28	11
07-S choroby układu oddechowego i krążenia	2013	60	107	87	254	75
	2014	43	105	53	201	63
	2015	77	130	58	265	55
08-T Choroby układu pokarmowego	2013	5	16	11	32	13
	2014	12	20	11	43	10
	2015	8	16	11	35	12
09-M choroby układu moczowo- płciowego	2013	7	12	7	26	30
	2014	14	7	3	24	25
	2015	10	8	7	25	18
10-N choroby neurologiczne	2013	114	79	49	242	44
	2014	92	82	36	210	53
	2015	124	78	31	233	53
11-I inne schorzenia	2013	73	74	46	193	45
	2014	81	69	24	174	36
	2015	71	69	24	164	47
12-C całościowe zaburzenia rozwojowe	2013	0	1	0	1	9
	2014	0	0	0	0	20
	2015	2	0	0	2	13

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Tabela 3 Procent wydanych orzeczeń ze względu na rodzaj niepełnosprawności i stopień niepełnosprawności w latach 2013 - 2015

	Osoby powyżej 16 roku życia				Osoby do 16 roku życia
	Stopień niepełnosprawności			Razem	
	znaczny	umiarkowany	lekki		
<i>Przyczyna niepełnosprawności</i>	w %				
01-U upośledzenie umysłowe	1,6	2,7	2,5	2,4	5,9
02-P choroby psychiczne	10,4	16,5	17,4	15,6	5,9
03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	1,3	2,3	7,0	3,8	5,6
04-O choroby narządu wzroku	1,6	4,4	2,8	3,2	5,2
05-R upośledzenia narządu ruchu	16,1	35,7	44,8	35,0	5,2
06-E epilepsja	0,3	1,6	3,1	1,8	4,3
07-S choroby układu oddechowego i krążenia	15,6	14,4	9,7	12,9	21,0
08-T choroby układu pokarmowego	2,1	2,2	1,6	2,0	3,9
09-M choroby układu moczowo-płciowego	2,6	1,1	0,9	1,3	7,9
10-N choroby neurologiczne	28,6	10,1	5,7	12,3	16,4
11-I inne schorzenia	19,5	9,0	4,5	9,5	14,1
12-C całościowe zaburzenia rozwojowe	0,3	0,0	0,0	0,1	4,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie średniej liczby wydanych orzeczeń w latach 2013-2015 na podstawie danych Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych

Największą grupę wiekową wśród osób z niepełnosprawnością, które w latach 2013- 2014 uzyskały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności stanowią osoby w wieku 41-60 lat. Udział tej grupy wiekowej waha się od 39 % w 2015 roku do 44 % w 2013 roku i 2014 r. Kolejną grupą osób, które uzyskały orzeczenie o niepełnosprawności jest grupa osób powyżej 60 roku życia. Orzeczenia wydane dla tej grupy to 28 - 37 % orzeczeń. Liczba orzeczeń dla osób należących do pozostałych dwóch grup to jest 16 - 25 lat i 26 - 40 lat jest zbliżona i waha się od 10 do 15 %.

Tabela 4 Liczba osób ze stopniem niepełnosprawności z podziałem na grupy wiekowe w latach 2013 - 2015

Rok	wiek osób			
	16-25	26-40	41-60	60 i więcej
2013	215	297	836	525
2014	185	267	792	561
2015	174	278	741	698

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Instytucjonalne formy działań w zakresie rehabilitacji i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych

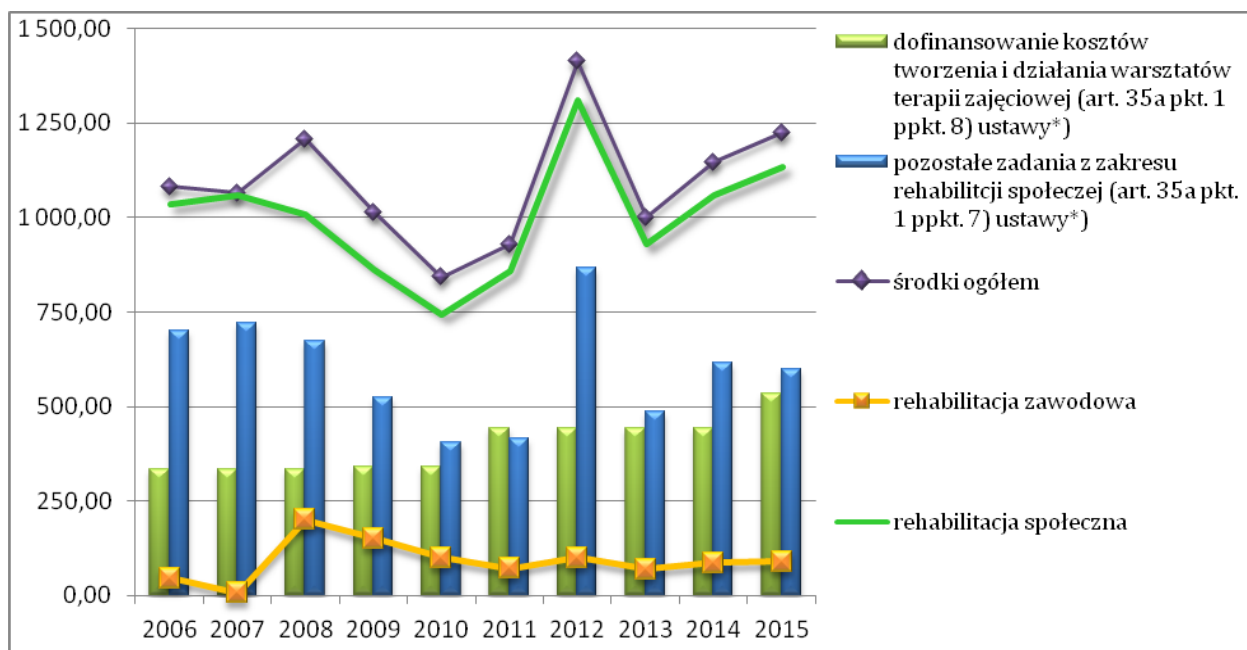
Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz.U. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z póź. zm.) do zadań powiatu należą między innymi zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, które są realizowane przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej ma na celu złagodzenie skutków wynikających z niepełnosprawności. W ramach tych zadań osoby niepełnosprawne mogą uzyskać pomoc w likwidacji barier utrudniających im codzienne funkcjonowanie (architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych) jak również pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Powiatowe centra pomocy rodzinie prowadzą również dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych oraz dofinansowania do sportu, rehabilitacji, turystyki i rekreacji. Od 2012 r. istnieje możliwość dofinansowania usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika. W zadaniach powiatu jakie realizują powiatowe centra pomocy rodzinie znajduje się również dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej.

Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazywane są powiatom według algorytmu zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. Nr 88, poz. 808, z późn. zm.). Środki przekazane Powiatowi Łąncuckiemu w latach 2006 – 2015 r są zróżnicowane w poszczególnych latach. Najmniej środków Powiat Łąncucki miał przekazane przez PFRON w roku 2010 (843 974 zł) i 2011 (929 563 zł). Największe środki zostały przekazane w 2012 r. (1 412 531 zł). W roku następnym środki PFRON na zadania powiatu zostały przekazane w wysokości o 29 % mniejszej (999 923 zł).

Rada Powiatu dokonuje podziału przekazane środki PFRON na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. W latach 2011-2015 około 7% środków corocznie przekazywane były na rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych.

W ramach rehabilitacji społecznej PFRON określa środki jakie powiat przkazuje na działalność warsztatów terapii zajęciowej (wtz). Powyższe środki są uzależnione od liczby uczestników wtz na terenie powiatu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego. Środki przekazane na działalność wtz w latach 2011-2015 kształtują się na podobnym poziomie kwotowym 443 880 zł (2011-2014). Wzrost środków nastąpił w 2015 r. do wysokości 535 360 zł (zwiększenie liczby uczestników oraz zwiększenie środków na uczestnika). Wydatki na działalność wtz w ramach zadań rehabilitacji społecznej stanowią od 34 % w 2012 r. do 48 % w 2013 i 2015 r. środków przekazanych przez Powiat Łąncucki.

Wykres 3 Podział środków PFRON z podziałem na środki przekazane na rehabilitację zawodową i społeczną oraz środki przekazane na tworzenie i działalność WTZ przez Powiat Łąncucki w latach 2006 – 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Uchwał Rady Powiatu w latach 2006 -2015. Stan środków na dzień 31 grudnia.

Powiat Łąncucki w latach 2011-2015 w ramach rehabilitacji społecznej najwięcej środków (poza dofinansowaniem kosztów działalności wtz) przekazał na dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów. Środki przekazane na ten cel wahają się od 209 tys. w 2011 r. do 367 tys. w 2015 roku. Na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komuni – kowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych Powiat Łąncucki w latach 2011-2015 przekazał łącznie 872 924 zł. Najwięcej, bo 383 tys. zł przekazał Powiat w 2012 roku. W pozostałych latach od 107 tys. zł w 2014 r. do 143 tys. w 2013 roku.

Tabela 5 Podział środków PFRON na poszczególne zadania w ramach rehabilitacji społecznej w latach 2011 – 2015

Rok	Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej					
	dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej (art. 35a pkt. 1 ppkt. 8) ustawy*)	dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika
2011	443 880	53 892	209 442	123 294	28 210	-
2012	443 880	164 905	274 651	383 859	43 236	2 000
2013	443 880	88 690	219 149	143 254	32 000	2 950
2014	443 880	130 913	326 912	107 077	55 224	1 660
2015	535 360	83 569	367 465	115 440	32 000	1 155

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Uchwał Rady Powiatu w latach 2006 -2015. Stan środków na dzień 31 grudnia.

Zapotrzebowanie w poszczególnych zadaniach na środki PFRON, które Powiat Łąncucki może przeznaczyć na dofinansowania jest znacznie większe niż środki, jakie otrzymuje na te cele. Najwięcej wniosków składanych jest w ramach zadania likwidacji barier w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych. Wnioskodawcy corocznie składają wnioski z dużym zapotrzebowaniem na środki finansowe. W 2011 r. do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łąncucie wpłynęło 157 wniosków na kwotę 524 tys. zł. z czego pozytywnie zostało rozpatrzonych (zawartych umów) na kwotę 124 917 zł). Na likwidację barier w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, najwięcej środków zostało przekazanych w 2012 r. - dofinansowania wypłacono dla 245 wniosków na łączną kwotę 381 523 zł. Złożono 293 wnioski wnioskując kwotę 678 974 zł. W latach następnych liczba zrealizowanych pozytywnie wniosków w ramach likwidacji barier zmniejszyła się do 38 wniosków w 2013 (na kwotę 143 254) i w 2015 (na kwotę 115 440 zł). Realizacja składanych potrzeb we wnioskach znacząco przewyższa posiadane środki. Liczba składanych wniosków nieznaczaco spada lecz kwota wnioskowana wzrasta. W 2013 r. złożono 217 wniosków na kwotę 616 tys., natomiast w 2015 r. złożono 173 wnioski na kwotę 643 tys. zł.

Ze względu na niewystarczające środki na realizację wyżej wymienionych zadań zostały ograniczone maksymalne kwoty jakie można uzyskać na poszczególne rodzaje likwidacji barier. Maksymalna kwota w przypadku likwidacji barier w komunikowaniu się wynosiła 2 000 zł, likwidacji barier technicznych 1 000 zł, natomiast w przypadku

likwidacji barier architektonicznych maksymalna kwota dofinansowania wynosiła 7 000 zł.

Osoby niepełnosprawne wykazują duże zainteresowanie udziałem w turnusie rehabilitacyjnym. W latach 2011 – 2015 liczba złożonych wniosków w poszczególnych latach znacząco się różni. Obserwuje się co drugi rok mniejszą liczbę złożonych wniosków o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym. W 2012 r. wpłynęło 257 wniosków (w tym 82 dla opiekunów osób z niepełnosprawnością), w roku następnym nastąpił spadek złożonych wniosków o 40 % (wpłynęło 178 wniosków w tym 48 dla opiekunów). W rok 2014 następuje wzrost liczby wniosków (236 wniosków w tym 76 opiekunów), a w 2015 r. nastąpił spadek liczby złożonych wniosków do 195 (w tym 59 opiekunów).

Przeznaczone środki finansowane dofinansowania ze środków PFRON były zależne od zainteresowania wnioskodawców. Najmniejsze środki na dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych Powiat Łańcucki przekazał w 2011 r. wypłacając środki dla 72 osób (53 892 zł), w tym dla 27 opiekunów osób z niepełnosprawnością. Najwięcej rozpatrzonych wniosków o dofinansowanie do turnusu zostało wydanych w 2012 roku tj. 242 wnioski. Duża liczba osób nie wykorzystuje przyznanego dofinansowania. W 2012 r. 41 osób nie skorzystało z przyznanego dofinansowania. Podobnie w 2014 roku 23 osób nie wykorzystało dofinansowania.

Tabela 6 Dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego w latach 2011-2015

Rok	złożone wnioski		przyznane dofinansowania		wypłacone dofinansowania					
	ogółem	w tym liczba opiekunów			ogółem				w tym dla opiekunów	
					dorosłych osób niepełnosprawnych		dzieci i młodzież niepełnosprawnej			
	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota		
2011	149	45	91	67 626	72	53 892	6	1 686	21	11 695
2012	257	82	242	177 466	201	162 253	33	20 688	35	21 314
2013	178	48	120	94 694	104	87 344	11	6 649	22	13 307
2014	236	76	173	149 681	150	130 225	22	15 201	30	19 290
2015	195	59	95	96 658	84	83 569	7	5 545	25	18 939

Źródło: Sprawozdania roczne PCPR w Łańcucie

Istnieje ogromne zapotrzebowanie na przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz sprzęt rehabilitacyjny. Liczba wniosków złożonych na ten cel wzrosła z ok. 450 w latach 2011-12 do ok. 500 wniosków w latach 2014-15. Łączna kwota przeznaczona na ten cel wynosiła ok. 345 000 zł w 2011 r. i wzrosła do 530 tys. w 2015 roku. Są to głównie wnioski na dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

Instytucje na terenie Powiatu Łańcuckiego działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Na terenie powiatu Łańcuckiego działa kilka organizacji pozarządowych wspierających osoby z niepełnosprawnością Są to między innymi:

- a) Stowarzyszenie Przyjaciół Młodzieży Specjalnej Troski
- b) Polski Związek Niewidomych Koło Powiatowe w Łańcucie
- c) Niepubliczny Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy Caritas w Wysokiej
- d) Polski Związek Głuchych Oddział Łańcucki
- e) Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Terenowe Nr 4 Powiatu Łańcuckiego

Zakresy pomocy jakie udzielają organizacje są różne ale mają wspólne cele : praca na rzecz osób z niepełnosprawnością, udzielanie im wsparcia oraz działanie na rzecz integracji społeczności osób z niepełnosprawnością.

Zadania jakie realizują na rzecz osób słabszych, niepełnosprawnych, którzy nie zawsze wiedzą jak odnaleźć się w społeczności lokalnej oraz w społeczeństwie ze swymi problemami są bardzo cenną pomocą dla tych osób. Często różne instytucje pozarządowe starają się dokonać zmiany na lepsze, pomóc konkretnym osobom w ich indywidualnych problemach, jak również dążą do likwidacji utrudnień, które napotykają całe grupy osób z niepełnosprawnością.

Stowarzyszenie Młodzieży Specjalnej Troski w Łańcucie

Jedną z dłużej działających organizacji jest między innymi Stowarzyszenie Przyjaciół Specjalnej Troski w Łańcucie (w latach 1990 – 99 funkcjonowało po nazwę Stowarzyszenia Dzieci Specjalnej Troski), do którego powstania w dużej mierze przyczyniła się Pani Alicja Rojek – matka niepełnosprawnego dziecka. Stowarzyszenie swą działalność rozpoczęło w 1990 r. skupiając rodziców dzieci wymagających specjalnej troski z terenu miasta Łańcuta i okolicznych gmin. W początkowym okresie funkcjonowania Stowarzyszenia spotkania odbywały się w różnych miejscach, co było spowodowane trudnościami ze znalezieniem lokalu dla swej działalności.

Nowe możliwości działań dla Stowarzyszenia stworzyła ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jak również określenie zasad tworzenia, działania i dofinansowywania warsztatów terapii zajęciowej. Dzięki współfinansowaniu PFRON, możliwości pozyskania środków z Polsko Szwajcarskiej Komisji Środków Złotowych, wsparciu finansowemu Powiatu Łańcuckiego i okolicznych gmin oraz pracy społecznej rodziców młodzieży specjalnej troski, a także licznych zbiórek pod kościołami, w dniu 1 czerwca 2001 roku rozpoczął działalność Warsztat Terapii Zajęciowej w Białobrzegach. Początkowo uczestniczyło w nim 20 osób niepełnosprawnych. Liczba uczestników wtz była zwiększana do 25 - w 2008 r., do 30 – na grudzień 2010 r., do 35 – na grudzień 2014 oraz do 39 osób niepełnosprawnych w grudniu 2015 r.

Głównym zadaniem Warsztatu jest rehabilitacja społeczna i zawodowa uczestników. Cele te realizuje poprzez prowadzenie zajęć w 7 pracowniach:

- a) gospodarstwa domowego,
- b) plastycznej,
- c) krawiecko - tkackiej,
- d) rękodzieła artystycznego w drewnie i metalu,
- e) ogrodniczo - muzycznej lub ogrodniczej lub muzycznej,
- f) elementy biblioterapii,
- g) informatyczno - poligraficznej.

W celu zapewnienia odpowiedniej terapii zajęciowej dla uczestników Warsztat zatrudnia 13 pracowników na 11,25 etatu, w tym 7 terapeutów zajęciowych, rehabilitanta, pielęgniarkę oraz psychologa (1/4 etatu).

Codziennie prowadzona jest rehabilitacja fizyczna uczestników Warsztatu. Oprócz tego dla rodzin uczestników organizowane są wycieczki, zabawy, festiwale, turnieje, konkursy itp.

Głównym źródłem finansowania Warsztatu są środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (90% kosztów działalności) oraz Powiat Łąncucki (10% kosztów działalności).

Oprócz tego, że Stowarzyszenie prowadzi WTZ w Białobrzegach pracuje na rzecz całego środowiska osób niepełnosprawnych, a w szczególności prowadzi działania zmierzające do stworzenia równych praw i szans życiowych w społeczeństwie dla inwalidów i osób niepełnosprawnych. Organizuje szereg imprez integracyjnych – jedną z większych jest wernisaż „Widziano Anioły” (w 2015 r. – XIII edycja). Jest to integracyjna wystawa prac osób z niepełnosprawnością i osób pełnosprawnych. Głównym celem wernisażu jest integracja społeczeństwa z osobami niepełnosprawnymi, a także zapoznanie społeczeństwa z problematyką osób niepełnosprawnych.

***Polski Związek Niewidomych Okręg Podkarpacki
Koło Powiatowe w Łąncucie***

Stowarzyszenie Polskiego Związku Niewidomych na terenie Powiatu Łąncuckiego działa od 1970 roku. Związek zrzesza osoby niewidome i słabo widzące w celu ich społecznej integracji, rehabilitacji, wyrównywania szans w dostępie do informacji, edukacji, zatrudnienia i szeroko pojętej aktywności społecznej, a także w celu ochrony ich praw obywatelskich. Związek reprezentuje swych członków wobec organów naczelnych państwa, administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz innych instytucji. Stowarzyszenie zrzesza obecnie około 130 osób niepełnosprawnych.

Od 1990 r. Przewodniczącym PZN Koła powiatowego w Łąncucie jest Pan Marian Wrona. Pan Marian Wrona wraz z Kołem PZN są inicjatorami oraz organizatorami wielu imprez integracyjnych. Jedną z cyklicznych imprez od 14 lat jest Integracyjny Piknik Rodzinny w który angażują się liczne instytucje z terenu powiatu łąncuckiego (np. straż pożarna, policja), organizacje społeczne w tym organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Podczas Pikniku Rodzinnego prezentowana jest wszystkim zainteresowanym twórczość oraz występy osób z niepełnosprawnością. Imprezy integracyjne sprzyjają szerszemu poznaniu problemów z jakim spotykają się osoby z niepełnosprawnością. Osoby w pełni sprawne mogą zobaczyć jak można przezwyciężać trudności z którymi spotykają się osoby z niepełnosprawnością.

Niepubliczny Ośrodek Rewalidacyjno–Wychowawczy Caritas w Wysokiej

Niepubliczny Ośrodek Rewalidacyjno–Wychowawczy Caritas w Wysokiej działa od października 2007 roku.

Celem działania Ośrodka jest przygotowanie dzieci i młodzieży w wieku od 3 do 25 lat do samodzielnego udziału w życiu społecznym poprzez rozwijanie zainteresowania otoczeniem oraz uzyskiwanie niezależności od innych osób w funkcjonowaniu w życiu codziennym. Ponadto ośrodek prowadzi roczne przygotowanie przedszkolne oraz przysposabia do podjęcia dalszej nauki.

Ośrodek zapewnia w szczególności:

1. Wychowankom z upośledzeniami umysłowymi w stopniu głębokim udział w zajęciach:
 - rewalidacyjno-wychowawczych prowadzonych indywidualnie lub w zespołach,
 - specjalistycznych – dostosowanych do potrzeb wychowanków, w szczególności w zakresie terapii psychologicznej i rewalidacji, w tym ruchowej,
 - rekreacyjnych.
2. Wychowankom upośledzonym umysłowo w stopniu umiarkowanym ze sprzężonymi niepełnosprawnościami realizację indywidualnego programu edukacyjnego uwzględniającego podstawę programową kształcenia ogólnego i orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.
3. Wspomaganie rodziców (prawnych opiekunów) w pełnieniu funkcji wychowawczych i edukacyjnych, w szczególności poprzez organizowanie konsultacji, zajęć psychoedukacyjnych, warsztatów umiejętności i grup wsparcia.

Ośrodek włączył się w organizację imprez integracyjnych dla osób z niepełnosprawnością. Od 2009 roku został organizatorem cyklicznej imprezy integracyjnej „Przegląd Artystyczny Twórczości Osób Niepełnosprawnych Powiatu Łańcuckiego”. Podczas Przeglądu osoby z niepełnosprawnością z różnych organizacji mają możliwość zaprezentowania swych programów artystycznych. Kampanie organizowane na rzecz osób z niepełnosprawnością mają na celu zmianę wizerunku tych osób w oczach społeczeństwa. Obserwując osiągnięcia tych osób lepiej rozumiemy ich potrzeby, stajemy się wobec nich bardziej tolerancyjni i otwarci. Nie widzimy w nich już osób biednych, niezdolnych do działania wymagających jedynie współczucia. Ogromnie ważne jest to, że w organizowanie i realizację tych imprez angażują się same osoby z niepełnosprawnością. Pokazują w ten sposób, że są grupą społeczną świadomą swoich praw i obowiązków, które może, chce i potrafi sama o sobie decydować.

Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Terenowe
Nr 4 Powiatu Łańcuckiego

Stowarzyszenie na terenie Powiatu Łańcuckiego działa od 1989 roku, obecnie zrzesza około 280 osób.

Powiatowe Stowarzyszenie Diabetyków powstało z potrzeby organizacji i niesienia pomocy chorym na cukrzycę. W swojej działalności organizuje szkolenia, pomoc koleżeńską. Również ściśle współpracuje ze służbą zdrowia w zakresie choroby cukrzycy, a także organizuje turnusy rehabilitacyjne.

Celem działania Stowarzyszenia jest:

1. Reprezentowanie interesów członków Stowarzyszenia i osób chorych na cukrzycę wobec władz państwowych i samorządowych poprzez inspirowanie podejmowania tematyki opieki diabetologicznej przez Sejm, Rząd, Ministerstwo Zdrowia, organy władzy lokalnej i samorządowe oraz aktywny udział w nich.
2. Organizowanie i prowadzenie edukacji diabetologicznej wśród chorych jak i całego społeczeństwa w celu podniesienia wiedzy o cukrzycy, jej skutkach oraz samokontroli poprzez:
 - działalność wydawniczą,
 - szkolenia
 - turnusy rehabilitacyjno-szkoleniowe,
 - pracę, radio, telewizję, Internet.
3. Integracja środowiska diabetyków i sympatyków poprzez pomoc, życzliwości koleżeństwo proponowane przez:
 - spotkania
 - organizowanie wspólnego wypoczynku, sportu, zabawy, imprez kulturalnych,
 - organizowanie uroczystości jubileuszowych jak i Światowego Dnia Walki z Cukrzycą.
4. Udzielanie różnorodnej pomocy diabetykom i rodzicom nieletnich diabetyków poprzez:
 - poradnictwo prawne
 - reprezentowanie konkretnych interesów diabetyków ze znaczną niepełnosprawnością wobec władz i instytucji
 - udzielanie w miarę możliwości pomocy materialnej i sprzętowej
5. Dbanie o rozwój stowarzyszenia poprzez wzrost liczbowy i skuteczność jego działania.

Stowarzyszenie bierze czynny udział w imprezach integracyjnych organizowanych na terenie Powiatu Łańcuckiego. Podczas wielu imprez prowadzi profilaktyczne działania związane z chorobami diabetycznymi. Zapewnia wszystkim chętnym bezpłatny pomiar cukru i ciśnienia. Służy także poradami jak należy postępować w przypadkach zwiększonego ryzyka zachorowania na cukrzycę oraz przedstawia potencjalne skutki tej choroby.

Polski Związek Głuchych Oddział Łańcucki

Polski Związek Głuchych Oddział Łańcucki powstał w 2012 roku. Oddział ten powstał z inicjatywy osób zaangażowanych w działalność Duszpasterstwa Osób Nieśłyszących Rejonu Łańcuckiego. Działalność PZG Oddział Łańcucki kontynuuje i wspiera prowadzone działania przez Duszpasterstwo działające przy parafii Farnej w Łańcucie. Duszpasterstwo Osób Nieśłyszących Rejonu Łańcuckiego na rzecz środowiska osób głuchych i słabo słyszących działa od 10 lat. Duszpasterstwo pracuje na rzecz integracji osób niesłyszących ze społeczeństwem. Duszpasterstwo współorganizuje od 7 lat Spartakiadę Osób Niepełnosprawnych Powiatu Łańcuckiego. Członkowie duszpasterstwa od 5 lat biorą czynny udział w organizowanych różnych imprezach integracyjnych.

Polski Związek Głuchych Oddział Łańcucki jest stowarzyszeniem, które skierowanie jest na rehabilitację społeczną osób niesłyszących i słabo słyszących a także ich rodzin. Ponadto stowarzyszenie realizuje takie cele jak:

- sprawowanie opieki nad dziećmi, młodzieżą i osobami z uszkodzonym słuchem oraz nad dziećmi słyszącymi rodziców niesłyszących - poprzez prowadzenie na zlecenie lub współuczestnictwo w rehabilitacji słuchu i mowy, udzielaniu im pomocy w podnoszeniu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych
- sprawowanie opieki nad dziećmi i młodzieżą niesłyszącą i z uszkodzonym słuchem oraz nad dziećmi słyszącymi rodziców niesłyszących - udzielanie im pomocy w podnoszeniu wykształcenia ogólnego i kwalifikacji zawodowych
- organizowanie i prowadzenie pracy oświatowej, kulturalnej, zawodowej i społecznej w środowisku osób niesłyszących i ich rodzin
- organizowanie i prowadzenie działalności szkoleniowej w różnych formach szkolnych i poza szkolnych, w tym - w szczególności w zakresie języka migowego
- organizowanie własnych form rekreacji ruchowej, turystyki, krajoznawstwa, sportu masowego oraz wypoczynku dzieci, młodzieży oraz wszystkich osób z uszkodzonym słuchem
- prowadzenie społecznej i zawodowej rehabilitacji osób niesłyszących i z uszkodzonym słuchem
- ochrona praw i interesów oraz udzielanie pomocy w sprawach socjalno-bytowych
- prowadzenie działań w zakresie ochrony i promocji zdrowia oraz profilaktyki zdrowotnej i społecznej
- propagowanie w społeczeństwie problemów ochrony słuchu i rehabilitacji osób niesłyszących i z uszkodzonym słuchem oraz podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania inwalidztwu słuchu

- promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa pozostających bez pracy osób niesłyszących i z uszkodzonym słuchem na otwartym rynku pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
- udzielanie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom z uszkodzonym słuchem w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób.

Aktywizacja i rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Usługi i instrumenty rynku pracy realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łąncucie jako bezrobotne lub poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu realizowane są w oparciu o:

- Ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721, z późn. zm.),
- Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.).

Wydatki ponoszone w związku z realizacją zadań wynikających z powyższych aktów prawnych na rzecz osób:

- bezrobotnych niepełnosprawnych pokrywane są ze środków Funduszu Pracy lub/i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia przez umożliwienie jej korzystania z usług i instrumentów rynku pracy. Bezrobocie dotyka szczególnie osoby niepełnosprawne, które z racji swej niepełnosprawności, niskich kwalifikacji zawodowych i braku odpowiednich ofert pracy mają nikłe szanse na otrzymanie zatrudnienia. Podejmowane działania mają na celu wyrównywanie szans zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Zatrudnianie osób niepełnosprawnych w naszym powiecie wymaga utrzymania sprawdzonych i istniejących już rozwiązań w tym zakresie. Konieczne są też nowe formy szkolenia i zatrudnienia dostosowane do ciągle zmieniającego się rynku pracy.

Na terenie powiatu łąncuckiego liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2013 – 2015 nieznacznie spada. Na koniec 2013 r. osób z niepełnosprawnością w PUP było zarejestrowanych 310 (w tym jako osoby bezrobotne 286). W kolejnym roku liczba osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych spadła do poziomu 289 osób. Najniższą liczbę zarejestrowanych odnotowano w 2015 r. tj. 202 osoby z niepełnosprawnością. W latach

2013 – 2015 liczba osób zarejestrowanie jako poszukujące pracy jest na podobnym poziomie (24 osób).

Tabela 7 Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowanie w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łańcucie w latach 2013-2015

	bezrobotni		poszukujący pracy	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
2013	286	131	24	14
2014	266	132	24	15
2015	202	91	23	12

Źródło: PUP w Łańcucie, Stan na dzień 31 grudnia

Usługi i instrumenty rynku pracy służące rehabilitacji zawodowej niepełnosprawnych realizowanych przez PUP Łańcut.

1. Poradnictwo zawodowe to pomoc w wyborze lub zmianie zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia zawodowego przy uwzględnieniu możliwości psychofizycznych i sytuacji życiowej klienta pod kątem potrzeb rynku pracy.

Doradcy zawodowi udzielają wsparcia aktywizacyjnego poprzez udzielanie indywidualnych porad zawodowych na podstawie przeprowadzonych wywiadów zawodowych oraz specjalistycznych badań, pomagają zbadać przydatność do określonego zawodu przy wykorzystaniu standardowych metod pomiaru, prowadzą warsztaty z zakresu informacji zawodowej, udostępniają wzory CV, listów motywacyjnych i kwestionariuszy osobowych służąc pomocą w ich prawidłowym sporządzeniu, udzielają informacji o istniejących portalach i stronach internetowych zamieszczających oferty pracy, udzielają informacji o rynku pracy oraz możliwościach kształcenia, opracowują z klientami Indywidualny Plan Działania, udzielają pracodawcom pomocy w doborze kandydatów do pracy.

2. Pośrednictwo pracy polega na pomocy osobom niepełnosprawnym poszukującym pracy w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w znalezieniu odpowiedniego kandydata do pracy.

3. Szkolenia osób niepełnosprawnych odbywają się w formach pozaszkolnych w celu nauki zawodu, przekwalifikowania lub podwyższenia kwalifikacji a w konsekwencji zwiększenia szans na znalezienie zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne. W szczególności wsparcie to udzielane jest w sytuacji braku kwalifikacji zawodowych, konieczności zmiany kwalifikacji w związku z brakiem propozycji odpowiedniego zatrudnienia, utraty zdolności do pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie. Urząd pracy kieruje osoby niepełnosprawne na szkolenie z własnej inicjatywy lub na podstawie orzeczenia właściwego organu, jeżeli to szkolenie zapewni podjęcie zatrudnienia.

4. Staż ma na celu umożliwienie osobie niepełnosprawnej nabycie umiejętności praktycznych, niezbędnych do podjęcia pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy

bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą.

5. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej to forma wsparcia finansowego osób niepełnosprawnych, które posiadają predyspozycje i chcą rozpocząć prowadzenie własnej działalności gospodarczej.

6. Wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy dla skierowanej przez urząd do pracy osoby niepełnosprawnej to forma wsparcia tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych poprzez zwrot kosztów pracodawcy związanych ze zorganizowaniem stanowiska pracy.

7. Prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne czy refundacja wynagrodzeń bezrobotnych do 30 roku życia to programy rynku pracy umożliwiające refundację części kosztów jakie ponosi pracodawca w związku z zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.

Działania PUP Łańcut w obszarze aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

1. Działania prozatrudnieniowe na rzecz osób niepełnosprawnych.

- promocja korzyści wynikających z zatrudniania osób niepełnosprawnych.
- udzielanie informacji pracodawcom bezpośrednio w siedzibie urzędu oraz w trakcie wizyt w ich przedsiębiorstwach przez pracowników Centrum Aktywizacji Zawodowej na temat realizowanych programów oraz form wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych.
- udzielanie informacji osobom niepełnosprawnym związanych z adresowaną do nich ofertą aktywizacyjną oraz realizowanymi programami.
- opracowanie i kolportaż ulotek informacyjno-promocyjnych.
- opracowanie i zamieszczenie na stronie www.pup-lancut.pl urzędu informacji o korzyściach płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych.

2. Wyrównywanie szans zatrudnienia osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

- Przygotowanie osób niepełnosprawnych do profesjonalnego poruszania się po rynku pracy. Pomocą w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia lub miejsca stażu służy Pośrednictwo pracy.

Pośrednicy pracy służyć będą pomocą osobom niepełnosprawnym w opracowaniu Indywidualnego Planu Działania.

- Poradnictwo zawodowe umożliwi wybór lub zmianę zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia zawodowego przy uwzględnieniu możliwości psychofizycznych i sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych pod kątem potrzeb rynku pracy.

Doradcy zawodowi udzielą wsparcia aktywizacyjnego poprzez udzielanie indywidualnych porad zawodowych.

- Odbycie stażu stworzy możliwość zdobycia doświadczenia zawodowego w miejscu pracy.
- Kierowanie do odbycia szkoleń zawodowych stworzy możliwość uzyskania nowych kwalifikacji lub uzupełnienie posiadanych.

3. Wspieranie finansowe pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.

Subsydia przekazywane pracodawcom pozwolą na obniżenie kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych i stymulują powstawanie nowych miejsc pracy.

- Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.
- Refundacja wynagrodzeń zatrudnianych osób niepełnosprawnych w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, refundacji wynagrodzeń bezrobotnych do 30 roku życia.

4. Wspieranie przedsiębiorczości osób niepełnosprawnych.

- Wsparcie w zakresie określenia predyspozycji do prowadzenia działalności gospodarczej (określenie potrzeb w celu ich uzupełnienia).
- Wsparcie finansowe do rozpoczęcia działalności gospodarczej w postaci jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Osoby niepełnosprawne mają prawo do podjęcia zatrudnienia z uwzględnieniem ich indywidualnych predyspozycji wynikających z rodzaju niepełnosprawności oraz kwalifikacji. Praca zawodowa zapewnia pełne uczestnictwo w życiu społecznym gdyż:

- zapewnia niezależność materialną,
- wzmacnia poczucie własnej wartości,
- zapewnia kontakty społeczne i udział w życiu społeczności lokalnej.

W latach 2013 – 2015 Powiatowy Urząd Pracy w Łąncucie udzielił wsparcia dla 179 osób z niepełnosprawnością. Najczęstszą formą pomocy było skierowanie na staż. Najwięcej osób z niepełnosprawnością zostało skierowanych na staż w 2014 r.- 27 osób (23 osoby bezrobotne oraz 4 poszukujące pracy). Kolejną formą rehabilitacji zawodowej były roboty publiczne. W latach 2013-15 zostało skierowanych 41 osób bezrobotnych.

Tabela 8 Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych w latach 2014-2015 w ramach FP, EFS i PFRON

Forma aktywizacji	2013		2014		2015	
	B	PP	B	PP	B	PP
prace interwencyjne	10	0	8	0	10	0
roboty publiczne	16	0	15	0	10	0
środki na podjęcie działalności gospodarczej	4	0	4	0	6	1
wyposażenie	6	0	6	0	3	2
staż	13	0	23	4	11	4
szkolenie	6	1	3	1	3	1
prace społeczno-użyteczne	3	0	3	0	1	0
studnia podyplomowe	0	0	1	0	0	0
Razem:	58	1	63	5	44	8

B- Osoby zarejestrowane jako osoba bezrobotna; **PP**- osoby zarejestrowane jako poszukujące pracy

Źródło: PUP w Łańcucie

II. Cele Powiatowego Programu Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

Cel Główny

Chcąc zrealizować przyjęte w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Łańcuckiego cele strategiczne nr 1 „Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych” oraz nr 6 „Wzrost liczby osób i organizacji angażujących się w rozwiązywanie problemów społecznych” w Powiatowym Programie Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Łańcuckim należy przyjąć do realizacji **cel główny:**

poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych z terenu powiatu łańcuckiego oraz ich rodzin poprzez kompensowanie skutków niepełnosprawności

Cele szczegółowe

Aby zrealizować powyższy cel należy podjąć realizację następujących celów szczegółowych:

1. Rozwój rehabilitacji społecznej i służb wspierających.
2. Systematyczna likwidacja barier transportowych, architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.
3. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do edukacji.
4. Realizacja programu „Wyrównywanie różnic między regionami III” w obszarach przeznaczonych dla województwa podkarpackiego.
5. Organizowanie środowiskowego wsparcia i pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.
6. Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
7. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług rehabilitacyjnych i pomocy terapeutycznej.
8. Poszerzanie dostępu osób niepełnosprawnych do systemu informacji.
9. Pozyskiwaniem środków finansowych na realizację programów z zakresu rehabilitacji społecznej oraz zawodowej, w tym ze środków EFS.

Sposób realizacji celów szczegółowych:

Ad. 1. Rozwój rehabilitacji społecznej i służb wspierających

Aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych może przyczynić się zarówno do zwiększenia integracji wśród samych osób niepełnosprawnych jak również ze społeczeństwem. Spotkania w szerszym gronie społecznym mogą sprzyjać wzrostowi świadomości społecznej dotyczącej problemów, z jakimi borykają się

osoby niepełnosprawne. Stworzą możliwość równoprawnego uczestniczenia w życiu społecznym osób niepełnosprawnych z osobami w pełni sprawnymi. Upowszechnianie i promocja sportu, rekreacji i turystyki wśród osób niepełnosprawnych może przynieść pozytywne efekty zarówno w rehabilitacji społecznej jak również przyczynić się do usprawnienia organizmu osoby niepełnosprawnej.

Zadania:

- a) wsparcie organizacji pozarządowych prowadzących rehabilitację osób niepełnosprawnych,
- f) wsparcie funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej,
- g) wsparcie funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy,
- h) promowanie sportu, rekreacji i turystyki wśród osób niepełnosprawnych,
- i) kierowanie osób niepełnosprawnych na turnusy rehabilitacyjne,
- j) wspieranie organizacji tworzących grupy wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich bliskich,
- k) zapewnienie wsparcia psychologicznego w ramach indywidualnej pomocy psychologicznej.

Metody (sposób realizacji zadań):

- a) przyznawanie dofinansowania osobom niepełnosprawnym do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- b) informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im uprawnieniach wynikających z przepisów prawa,
- c) współorganizacja wraz z organizacjami pozarządowymi imprez służących integracji osób niepełnosprawnych i pełnosprawnych,
- d) organizowanie konkursów dla osób z niepełnosprawnością np. Najpiękniejsza kartka Bożonarodzeniowa/Wielkanocna,
- e) zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej osobom potrzebującym z terenu Powiatu przy wykorzystaniu działających punktów np. OIK, Poradnia psychologiczno-Pedagogiczna.

Zakładane rezultaty:

- a) zwiększenie świadomości społecznej na temat form pomocy osobom niepełnosprawnym,
- b) wzrost stopnia integracji osób niepełnosprawnych z pełnosprawnymi,
- c) wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życiu społecznym mieszkańców powiatu.

Wskaźnik rezultatu:

- liczba udzielonych dofinansowań do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym,
- liczba udzielonych informacji o przysługujących uprawnieniach osobom niepełnosprawnym,

- liczba spotkań z przedstawicielami organizacji pozarządowych
- liczba osób korzystających z pomocy w ramach OIK
- liczba osób biorących udział w ogłaszanych konkursach.

Ad. 2. Systematyczna likwidacja barier transportowych, architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

Funkcjonowanie w społeczeństwie wiąże się z pokonywaniem różnego rodzaju barier. Na szczególne trudności osoby niepełnosprawne napotykają niejednokrotnie tam, gdzie osoby w pełni sprawne są w stanie funkcjonować bez problemów. Istnieje zatem potrzeba takiego przystosowania środowiska osób niepełnosprawnych, by umożliwić im funkcjonowanie zarówno w warunkach domowych jak i w życiu społecznym. Pomoc dla osób niepełnosprawnych ma się przyczynić do zniesienia występujących barier. Likwidacja barier ma za zadanie kompensację braków wynikających z niepełnosprawności jak również wyrównanie szans osób niepełnosprawnych z w pełni sprawnymi członkami społeczeństwa. Znoszenie barier umożliwi to, że osoby te będą miały łatwiejszy dostęp do placówek medycznych, edukacyjnych, usługowych, instytucji, urzędów czy też kościołów. Zachęci je do opuszczania domu i zaangażowania się w różnego rodzaju formy działalności społecznej i kulturalnej. Przyczyni się do zniwelowania barier psychologicznych występujących u samych osób niepełnosprawnych jak i u osób pełnosprawnych.

Zadania:

- likwidacje barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, w tym w placówkach oświatowych,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych zgodnie z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowywanie likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dostosowywanie infrastruktury technicznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych,
- współdziałanie w wyznaczaniu w urzędach dostępnych miejsc ułatwiających obsługę osób niepełnosprawnych,
- współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w wyznaczaniu miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych przy obiektach użyteczności publicznej.

Metody (sposób realizacji zadań):

- przyznawanie dofinansowań ze środków PFRON do likwidacji barier architektonicznych,
- Przyznawanie dofinansowań ze środków PFRON do likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się,

- c) Współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu określenia zapotrzebowania na miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych i przekazywanie informacji samorządom gminnym,
- d) Tworzenie lokalnych programów umożliwiających pozyskanie środków na likwidację barier architektonicznych w urzędach i miejscach publicznych.

Zakładane rezultaty:

- a) Ułatwienie osobom niepełnosprawnym komunikacji z otoczeniem poprzez przystosowanie budynków publicznych i prywatnych do potrzeb osób o różnych stopniach niepełnosprawności.
- b) Wyjście osób niepełnosprawnych z domów ośrodków wsparcia i ich integracja z otoczeniem.
- c) Wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne mieszkańców powiatu.

Wskaźniki programu:

- liczba zawartych umów w ramach dofinansowań ze środków PFRON do likwidacji barier architektonicznych,
- liczba zawartych umów w ramach dofinansowań ze środków PFRON do likwidacji barier w komunikowaniu się/technicznych,
- liczba zawartych umów w ramach programu „Wyrównywanie różnic między regionami III”.

Ad. 3. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do edukacji.

Wszystkie osoby niepełnosprawne niezależnie od charakteru i stopnia niepełnosprawności mają prawo do bezpłatnej oświaty i kształcenia zgodnego z ich preferencjami i możliwościami. Zgodnie ze współczesnymi tendencjami w pedagogice rozwój dziecka przebiega najlepiej w środowisku rówieśniczym. Proces dydaktyczno-wychowawczy przebiegający w środowisku rówieśników pełnosprawnych maksymalnie przygotowuje uczniów dotkniętych niepełnosprawnością do życia w społeczeństwie.

Zadania:

- a) systematyczna diagnoza dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i ich specyficznych potrzeb edukacyjnych,
- b) zapewnienie możliwości realizacji specjalnych potrzeb edukacyjnych dla dzieci z wadami wzroku, słuchu, zaburzeniami rozwoju mowy, zaburzeniami rozwoju ruchowego, rozwoju psychicznego,
- c) podejmowanie działań na rzecz likwidacji barier architektonicznych, transportowych i finansowych ograniczających dostęp do placówek oświatowych,

- d) stwarzanie możliwości kontynuowania nauki dla uczniów szkół specjalnych i integracyjnych,
- e) kształtowanie wśród dzieci i młodzieży akceptowanych społecznie postaw i zachowań sprzyjających integracji poprzez realizację odpowiednich programów wychowawczych,
- f) umożliwienie dorosłym niepełnosprawnym przekwalifikowanie się i zdobycie odpowiedniego wykształcenia umożliwiającego podjęcie pracy,
- g) stwarzanie warunków do kształcenia dzieci niepełnosprawnych w szkołach masowych,
- h) podjęcie działań w celu utworzenia funduszu stypendialnego dla osób niepełnosprawnych.

Metody (sposób realizacji zadań):

- a) monitorowanie dostępności placówek oświatowych w zakresie likwidacji barier architektonicznych i możliwości edukacji dzieci niepełnosprawnych,
- b) spotkania, konferencje na temat oświaty osób niepełnosprawnych,
- c) pozyskiwanie środków dla funduszu stypendialnego dla osób niepełnosprawnych,
- d) zapewnienie finansowej możliwości tworzenia klas integracyjnych w szkołach i grup integracyjnych w przedszkolach,
- e) zatrudnianie w szkołach i przedszkolach: rehabilitantów, logopedów i innych terapeutów wg potrzeb,
- f) przygotowanie specjalistycznej kadry i edukacja rodziców w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi,
- g) zwiększenie oferty kierunków kształcenia i bazy szkoleniowej,
- h) rozwój szkolnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych, w tym osób z lekkim stopniem niepełnosprawności.

Zakładane rezultaty:

- a) zwiększenie ilości grup integracyjnych w przedszkolach,
- b) zwiększenie ilości klas integracyjnych w szkołach podstawowych, gimnazjach oraz szkołach ponadgimnazjalnych,
- c) zwiększenie liczby dzieci kończących szkoły zawodowe przez absolwentów klas specjalnych i klas integracyjnych,
- d) zwiększenie świadomości wśród nauczycieli, wychowawców, rodziców i opiekunów w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych,
- e) likwidacja barier architektonicznych, transportowych i finansowych,
- f) konferencje, spotkania edukacyjne dotyczące akceptacji odmienności i modyfikacji stereotypów myślenia.

Wskaźniki rezultatu:

- liczba spotkań związanych z tematyką oświaty osób z niepełnosprawnością, zmiany stereotypów związanych z funkcjonowaniem osób z niepełnosprawnością.

Ad. 4. Realizacja programu 'Wyrównywanie różnic między regionami III' w obszarach przeznaczonych dla województwa podkarpackiego

Jednym z programów realizowanych przez PFRON jest program „Wyrównywania różnic między regionami III”, którego głównym celem jest „wyrównywanie szans oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji zawodowej i społecznej ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących regiony słabiej rozwinięte gospodarczo i społecznie”. Ponadto powyższy program ma na celu:

- zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych urzędów, placówek edukacyjnych oraz środowiskowych domów samopomocy,
- zatrudnienie osób niepełnosprawnych w nowotworzonych spółdzielniach socjalnych osób prawnych,
- zwiększenie możliwości uzyskania wsparcia dla projektów gmin i powiatów oraz organizacji pozarządowych dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych,
- zmniejszenie barier transportowych, które napotykają osoby niepełnosprawne,
- zwiększenie dostępności warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych na terenach powiatów pozbawionych tych placówek,
- zwiększenie aktywności samorządów powiatowych w działaniach dotyczących aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Program „Wyrównywanie różnic między regionami III” nakierowany jest na działania zmierzające do zwiększania zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. Działania obejmują m.in. stopniowe zwiększanie uczestnictwa w szkolnictwie powszechnym dzieci niepełnosprawnych (infrastruktura szkół, kwalifikacje nauczycieli), zmodernizowanie chronionego rynku pracy oraz jego roli, zapewnienie powszechnej dostępności do wysokiej jakości rehabilitacji, zmiany w systemie finansowania wsparcia zatrudnienia osób niepełnosprawnych, dostosowanie środków transportu do obsługi i przewożenia osób niepełnosprawnych. Uruchamiając i wspierając społeczne siły dynamizujące rozwój i tworząc system polegający na upodmiotowieniu społeczeństwa w procesach rozwoju należy pamiętać o zagrożonych wykluczeniem społecznym. Niezbędne jest wspieranie innowacyjnych instrumentów pozwalających zmniejszać skutki wykluczenia społecznego, tworzących społeczną wartość dodaną, w tym również w obszarze ekonomii społecznej.

Zadania:

- a) likwidacja barier w urzędach, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w celu umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania,

- b) utworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych,
- c) likwidacja barier transportowych,
- d) dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych,
- e) utworzenie warsztatów terapii zajęciowej,
- f) finansowanie zadań ustawowych powiatu dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Metody (sposób realizacji zadań):

- a) przystąpienie powiatu do realizacji programu „Wyrównywania różnic między regionami” w obszarach zgodnie ze zgłaszanym zapotrzebowaniem instytucji i urzędów oraz organizacji pozarządowych,
- b) informowanie przez powiat o warunkach przystąpienia i realizacji wyżej wymienionego programu.

Zakładane rezultaty:

- a) zmniejszenie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym poruszanie się i komunikowanie w obiektach będących placówkami edukacyjnymi,
- b) wzrost zaspokojenia potrzeb transportowych osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki rezultatu:

- liczba zawartych umów, zrealizowanych wniosków w ramach programu „Wyrównywania różnic między regionami III”.

Ad. 4. Organizowanie środowiskowego wsparcia i pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom

W procesie kompleksowej rehabilitacji osób niepełnosprawnych szczególne znaczenie ma zapewnienie poczucia bezpieczeństwa oraz zapewnienie odpowiednich form wsparcia ze strony różnych specjalistów eliminujących poczucie marginalizacji. Szczególną rolę odgrywa zabezpieczenie socjalne dla osób niepełnosprawnych, które nie mogą wyjść z trudnych sytuacji życiowych, przy wykorzystaniu własnych środków i możliwości.

Zadania:

- a) diagnoza środowiska osób niepełnosprawnych w zakresie co do potrzeb infrastruktury i pomocy społecznej,
- b) integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem poprzez pracę socjalną,
- c) osłona socjalna wynikająca z przepisów ustawy o pomocy społecznej osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Metody (sposób realizacji zadań):

- a) zdiagnozowanie potrzeb rodzin z dzieckiem i osób dorosłych niepełnosprawnych – dostosowanie form pracy,
- b) przyznawanie i wypłacanie świadczeń pomocy społecznej,

- c) aktywizacja wolontariatu w realizacji różnych usług na rzecz osób niepełnosprawnych,
- d) przygotowanie i rozpowszechnianie informatorów, broszur o przysługujących uprawnieniach dla osób niepełnosprawnych,
- e) organizowanie różnych form wypoczynku dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym oraz dla osób dorosłych niepełnosprawnych,
- f) wspieranie tworzenia nowych oraz stwarzanie warunków do kontynuowania działalności organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych o różnym profilu działalności,
- g) diagnoza środowiska powiatu uwzględniająca rodzaje niepełnosprawności oraz wiek osób niepełnosprawnych.

Zakładane rezultaty:

- a) poprawa warunków socjalno – bytowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- b) wzrost poczucia bezpieczeństwa dla osób niepełnosprawnych,
- c) doprowadzenie, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się osób niepełnosprawnych oraz integracji ze środowiskiem,
- d) powstawanie lokalnych programów na rzecz wspierania osób niepełnosprawnych,
- e) powstawanie nowych placówek wsparcia,
- f) rozwinięcie działania wolontariatu.

Ad. 5. Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych

Sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy jest niekorzystna. Trudna sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy i niezadowalająca skuteczność dotychczas stosowanych zachęt uwarunkowana jest także stereotypami na temat osób niepełnosprawnych. Dlatego rzeczą ważną jest, by zaproponować osobom niepełnosprawnym działania pozwalające na podniesienie ich kwalifikacji, a tym samym poprawę ich funkcjonowania na otwartym rynku pracy. Bezrobocie niepełnosprawnych wcale nie oznacza braku zdolności i kompetencji. Niestety pracodawcy lub potencjalni pracodawcy zwykli bardziej zwracać uwagę na niepełnosprawność, niż na wykształcenie i zdolności danej osoby. W efekcie takich postaw możliwości uzyskania zatrudnienia przez niepełnosprawnych są ograniczone. Często osoby niepełnosprawne nie posiadają umiejętności efektywnego poszukiwania pracy, zwłaszcza zaprezentowania potencjalnemu pracodawcy własnej oferty.

Aktywizacja zawodowa jest jednym z elementów złożonego procesu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Ma ona ogromne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania psychicznego, społecznego oraz integracji ze środowiskiem lokalnym. Praca zgodna z kwalifikacjami daje osobom niepełnosprawnym możliwość uczestniczenia w życiu społeczno – gospodarczym naszego powiatu oraz jest gwarantem poczucia własnej wartości i samorealizacji,

samodzielności materialnej, partnerskiego udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Praca dla osób niepełnosprawnych nabiera specyficznego wymiaru :

- rehabilitacja – przez pracę umożliwia szybszy powrót osoby niepełnosprawnej do częściowej lub pełnej sprawności.
- socjalizacja – aktywność zawodowa daje możliwość kontaktu z innymi ludźmi oraz zagospodarowania czasu wolnego.
- dochód – praca podstawowe źródło dochodu.

Zadania:

- a) zachęcanie pracodawców do tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością poprzez dofinansowania.
- b) udzielenie dofinansowań osobom z niepełnosprawnością rozpoczynającym działalność gospodarczą.
- c) finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy w odniesieniu do osób niepełnosprawnych
- d) prowadzenie i finansowanie szkoleń i przekwalifikowań stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych
- e) udział powiatu w programach, których celem jest aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.

Metody (sposób realizacji zadań):

- a) informowanie pracodawców i osób niepełnosprawnych o specyfice lokalnego rynku pracy, regulujących go aktach prawnych i przewidywanych zmianach w tym zakresie,
- b) pomoc finansowa dla osób niepełnosprawnych na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni,
- c) refundacja dla pracodawców tworzących nowe stanowiska pracy i zatrudniających osoby niepełnosprawne,
- d) szkolenia pośredników pracy, doradców zawodowych, trenerów pracy oraz innych osób zajmujących się rozwojem zawodowym osób niepełnosprawnych,
- e) informowanie pracodawców o preferencjach w zakresie tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i zasadach korzystania z dostępnych środków i form pomocy: PFRON, środki unijne, inne,
- f) szkolenie osób niepełnosprawnych dostosowane do wymogów rynku pracy.

Zakładane rezultaty:

- a) zwiększenie liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych.
- b) poszerzenie oferty szkoleniowej dla osób niepełnosprawnych.
- c) szersze wykorzystywanie dostępnych środków finansowych na rzecz aktywizacji zawodowej.

- d) zwiększenie zainteresowania pracodawców zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.
- e) przeszkalanie pracowników placówek zajmujących się rehabilitacją zawodową i społeczną.
- f) przeszkolenie pośredników pracy, doradców zawodowych, trenerów pracy oraz innych osób zajmujących się rozwojem zawodowym osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki rezultatu:

- liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowana jako bezrobotna lub poszukująca pracy, które uzyskała wsparcie w ramach instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy,
- liczba zawartych umów na pomoc finansową dla osób niepełnosprawnych na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni,
- liczba refundacji dla pracodawców tworzących nowe stanowiska pracy i zatrudniających osoby niepełnosprawne,

Ad. 6. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług rehabilitacyjnych i pomocy terapeutycznej

Usprawnianie organizmu, niezależnie czy jest realizowane w warunkach instytucjonalnych, czy domowych jest ważnym czynnikiem wyznaczającym jakość życia osób niepełnosprawnych. Zwiększanie dostępu do usług rehabilitacyjnych pozwoli na lepsze funkcjonowanie osób niepełnosprawnych zarówno w środowisku rodzinnym, jak i społecznym.

Zadania:

- a) zwiększenie dostępności do świadczeń specjalistycznych i sprzętu rehabilitacyjnego,
- b) zwiększenie dostępności do świadczeń medycznych,
- c) zwiększenie dostępności do świadczeń terapeutycznych

Metody (sposób realizacji zadań):

- d) rozwój wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego,
- e) stworzenie systemu wczesnej interwencji w przypadku zaistnienia niepełnosprawności,
- f) współorganizacja szkoleń dla kadry pomocowej na tematy medyczno-rehabilitacyjne,
- g) dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego dla instytucji działających w zakresie rehabilitacji,
- h) dofinansowywanie do zakupów przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Zakładane rezultaty:

- a) poszerzenie oferty dla niepełnosprawnych prowadzonych przez wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego,
- b) powstawanie nowych ośrodków rehabilitacji na terenie powiatu łańcuckiego,
- c) wzrost wyposażenia instytucji w sprzęt rehabilitacyjny,
- d) pełna diagnoza możliwości i potrzeb osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki rezultatu:

- liczba zawartych umów z zakresie dofinansowań do sprzętu rehabilitacyjnego dla instytucji,
- liczba zawartych umów o dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- liczba rozpatrzonych pozytywnie wniosków o dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Ad. 7. Poszerzanie dostępu osób niepełnosprawnych do systemu informacji

Informacje o ulgach i uprawnieniach, jakie przysługują osobom niepełnosprawnym i ich opiekunom pozwalają na sprawniejsze odnalezienie się w trudnej sytuacji. Częste zmiany przepisów prawa dotyczące tej grupy są powodem licznych niejasności i nieporozumień. Stworzenie przejrzystego systemu informacji dla tych osób przyczyni się do wzrostu świadomości odnośnie praw wynikających z niepełnosprawności.

Ważnym elementem w systemie pomocowym jest systematyczne podnoszenie kwalifikacji i umiejętności przez kadre zajmującą się pomocą dla osób niepełnosprawnych zarówno w instytucjach jak i organizacjach pozarządowych.

Realizacja celu nastąpi poprzez następujące działania:

- a) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych,
- b) szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry zajmującej obsługą osób niepełnosprawnych,
- c) rozwój systemu informacji na temat możliwości dofinansowywania i dostępności usług medycznych i rehabilitacyjnych,
- d) poszerzanie strony internetowej PCPR o tematykę poświęconą osobom niepełnosprawnym,
- e) współpraca instytucji i organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych.

Ad. 8. Pozyskiwaniem środków z Unii Europejskiej i innych źródeł, jako wsparcie realizacji wyżej wymienionych celów operacyjnych

Tylko zintegrowane programy, koordynujące działania wszystkich podmiotów lokalnych dają szansę na efektywniejsze wykorzystanie posiadanych zasobów tj. środków finansowych, infrastruktury, kadry itd. Sprzyjają one sprawniejszemu przepływowi informacji oraz jasnemu podziałowi zadań, umożliwiając tym samym rozwój kompleksowych form rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Program taki ma większe szanse na uzyskanie wsparcia z zewnątrz.

Zadania :

- a) inicjowanie tworzenia lokalnych i ponadlokalnych zintegrowanych programów na rzecz osób niepełnosprawnych z udziałem przedstawicieli osób niepełnosprawnych,
- b) tworzenie sprzyjających warunków do inicjowania powstawania placówek wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- c) zintegrowanie zasobów i partnerów do pracy na rzecz osób niepełnosprawnych oraz systematyczne debaty co do realizacji programów,
- d) inicjowanie tworzenia nowych organizacji pozarządowych i grup wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych,
- e) stworzenie mapy instytucji i organizacji istniejących w powiecie oraz ich zakresów działań.

Metody (sposób realizacji zadań):

- a) organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, spotkań na temat kompleksowej rehabilitacji osób niepełnosprawnych i roli samorządów,
- b) upowszechnianie znaczenia i popularyzowanie efektów działań organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych,
- c) budowanie wspólnej polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.
- d) promowanie jednostek i organizacji pracujących dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- e) koordynowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych i sygnalizowanie konieczności wprowadzania zmian do przyjętego programu,
- f) zobowiązanie jednostek administracji samorządowej do uwzględnienia w swojej merytorycznej i organizacyjnej pracy potrzeb i oczekiwań osób niepełnosprawnych,
- g) roczne sprawozdania z realizacji programu na podstawie materiałów przekazywanych przez jednostki uczestniczące w jego realizacji,
- h) szkolenie służb i kadr oraz osób zaangażowanych w proces kompleksowej rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Oczekiwane efekty :

- a) Powstawanie środowiskowych form wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych,
- b) Zaplanowana, systematyczna praca partnerów programu,
- c) Większe zainteresowanie społeczności lokalnej problemami osób niepełnosprawnych,
- d) Powstanie nowych organizacji pozarządowych oraz grup dbających o dobro osób niepełnosprawnych,
- e) Spójna powiatowa polityka na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych,
- f) Podnoszenie poziomu świadomości społeczności lokalnej na temat praw, potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych.
- g) Realizowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych,
- h) Oddziaływanie na politykę regionalną w zakresie rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych,
- i) Poprawienie warunków życia mieszkańców Domów Pomocy Społecznej.

Adresaci programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych

Adresatami programu są:

- a) osoby niepełnosprawne z terenu Powiatu Łańcuckiego,
- b) rodziny osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Łańcuckiego,
- c) osoby fizyczne i osoby prawne prowadzące działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,
- d) organizacje pozarządowe prowadzące działalność na rzecz osób niepełnosprawnych
- e) pracodawcy.

Realizatorzy Programu

Realizacja zadań będzie prowadzona w oparciu o współpracę wielu instytucji i organizacji z terenu Powiatu Łańcuckiego, w tym w szczególności organizacji pozarządowych, które zostały powołane do pracy na rzecz osób niepełnosprawnych i osób z ich otoczenia. Bardzo ważnym działaniem jest wsparcie tych organizacji, co jest zgodne z zasadą subsydiarności. Współpraca różnych organizacji umożliwi wspieranie osób niepełnosprawnych w szerszym zakresie z uwzględnieniem różnych rodzajów niepełnosprawności.

W realizacji powyższych celów wezmą udział:

- Starostwo Powiatowe w Łańcucie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łańcucie,

- Powiatowy Urząd Pracy w Łańcucie,
- Samorzady gminne z terenu powiatu łańcuckiego,
- Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu łańcuckiego,
- Organizacje pozarządowe,
- Powiatowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Dom Pomocy Społecznej w Łańcucie,
- Środowiskowe Domy Samopomocy z terenu Powiatu łańcuckiego,
- Niepubliczny Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy w Wysokiej.

Źródła finansowania

Właściwy proces wdrażania Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie łańcuckim wymaga połączenia wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób. Przedkładany program jest opracowywany dla społeczności osób niepełnosprawnych. Zasadnicza odpowiedzialność w tej kwestii spoczywa na Samorządzie Powiatowym. Niezwykle istotne jest partnerstwo ponadlokalne, które winno wyrażać się we współpracy samorządów gmin wchodzących w skład powiatu, a także instytucji i organizacji pozarządowych.

Realizacja zadań wynikających z programu finansowana będzie ze:

- Środków PFRON,
- Środków budżetu państwa,
- Środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Środków własnych powiatu,
- Środków własnych bezpośrednich realizatorów poszczególnych zadań programu,
- Środków pozyskanych z innych źródeł.

Czas realizacji i zasięg programu

Lata 2016 – 2020 na terenie całego Powiatu łańcuckiego

Monitoring i ewaluacja programu

Monitoring opierał się będzie na systematycznym zbieraniu danych dotyczących realizacji Programu i będzie służył do oceny skuteczności i efektywności realizowanych zadań. Niewątpliwie duże znaczenie będzie tu miała aktywność i zaangażowanie podmiotów realizujących oraz umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału.

Podstawowym elementem systemu monitoringu będzie sprawozdanie z realizacji programu w roku następnym po zakończeniu roku sprawozdawczego. Monitoring

będzie dokonywany głównie na podstawie własnych danych a w razie potrzeby na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów zaangażowanych w realizację. Monitorowanie Programu rozpocznie się od 2016 roku i będzie kontynuowane w całym okresie jego trwania. Za monitorowanie Programu odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łańcucie, które będzie miało za zadanie dokonywanie bieżącego oszacowania postępu i skutków realizacji Programu.

Sprawozdanie z realizacji Programu będzie stanowiło część sprawozdania z działalności jednostki składanego corocznie Radzie Powiatu przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łańcucie.

PCPR w miarę potrzeby będzie rekomendowało Radzie Powiatu aktualizację zapisów Programu w oparciu o sprawozdanie z jego realizacji.

III. Spis tabel i wykresów

Spis tabel

Tabela 1 Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności powyżej 16 r. ż. oraz liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności do 16 r. ż. w latach 2006-2008.....	3
Tabela 2 Liczba wydanych orzeczeń ze względu na rodzaj niepełnosprawności i stopień niepełnosprawności w latach 2013 – 2015.....	6
Tabela 3 Procent wydanych orzeczeń ze względu na rodzaj niepełnosprawności i stopień niepełnosprawności w latach 2013 – 2015.....	7
Tabela 4 Liczba osób ze stopniem niepełnosprawności z podziałem na grupy wiekowe w latach 2013 – 2015	7
Tabela 5 Podział środków PFRON na poszczególne zadania w ramach rehabilitacji społecznej w latach 2011 – 2015	10
Tabela 6 Dofinowania do turnusu rehabilitacyjnego w latach 2011-2015	11
Tabela 7 Osoby niepełnosprawne bezrobotne i poszukujące pracy zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łącucie w latach 2013-2015	18
Tabela 8 Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych w latach 2014-2015 w ramach FP, EFS i PFRON	21

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba wydanych orzeczeń w Powiecie Łąncuckim w latach 2007-2009.....	2
Wykres 2 Liczba osób niepełnosprawnych według stopnia niepełnosprawności w Powiecie Łąncuckim w latach 2013-2015.....	4
Wykres 3 Podział środków PFRON z podziałem na środki przekazane na rehabilitację zawodową i społeczną oraz środki przekazane na tworzenie i działalność WTZ przez Powiat Łąncucki w latach 2006 – 2015	9